

Jan Krása, Zora Syslová, Michaela Lebedová, Karolína Salavová, Monika Sládková, Lucie Zatloukalová

Název příspěvku v ČJ

Vývoj narativní kompetence v souvislostech (Development of narrative competence in context)

Klíčová slova v ČJ

Narativní paměť, narativní vývoj, rozsah slovníku, pracovní paměť, vyprávění

Klíčová slova v AJ

Narrative Memory, narrative development, lexical scope, working memory, narrative

Cíle v ČJ

Cílem výzkumu je zjistit, jak se vyvíjí schopnost předškolních dětí reprodukovat vyprávění. Druhým cílem výzkumu je zjistit, jak schopnost reprodukovat vyprávění souvisí se schopností reprodukovat věty (test OPAV) a s rozsahem receptivního slovníku (TRS).

Teoretická východiska v ČJ

Schopnost reprodukovat vyprávění, je závislé na schopnosti rozumět poslouchanému textu na úrovni lexikálních jednotek. Zároveň je schopnost reprodukovat vyprávění závislé na schopnosti reprodukovat jednotlivé věty. K těmto schopnostem, jejichž měření nám umožňují standardizované testy (Smolík, Bláhová & Bartoš, v tisku), si však musí dítě osvojit také schopnost pracovat s nadvětnými strukturami.

Metodologie v ČJ

V rámci dvou sběrů dat (po dvou měsících) bude 60 respondentů opakovat předložené příběhy, které jsou vytvořeny tak, aby nabízely k opakování určitého pokročilého vypravěčského jevu (užití přídavných jmen, anafor, přivlastňovacích zájmen, sloves popisujících vnitřní stavy jednajících postav, přímou řeč a složitější větné konstrukce). Vedle toho respondenti budou testováni standardizovanými testy TRS (Test receptivního slovníku) a OPAV (Test opakování vět), které vytvořili Smolík, Bláhová a Bartoš (v tisku). Mezi získanými proměnnými budou hledány vzájemné korelace.

Závěry v ČJ

Sběr dat bude proveden v dubnu a červnu. Očekávat lze kladnou korelaci mezi výsledky OPAV a celkovou délkou reprodukováných příběhů a kladnou korelaci mezi výsledky OPAV a mírou opakování složitějších větných konstrukcí. Zajímavé vztahy

mohou být nalezeny také mezi počtem užitých anafor, přídavných jmen a celkovou délkou reprodukováného příběhu. S věkem bude pravděpodobně pozitivně korelovat také počet užitých kognitivních sloves.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the research is to find out how the ability of pre-school children to reproduce a narrative develops and how this ability is related to the ability to reproduce sentences (OPAV test) and to the range of receptive vocabulary (TRS test).

In two data collections (after two months), 60 respondents will repeat the presented stories that are specially designed to offer a repetition of an advanced narrative phenomenon (use of adjectives, anaphores, possessive pronouns, cognitive verbs, direct speech, and more complex sentence structures). In addition, respondents will be tested by standardized TRS and OPAV (Smolík, Bláhová & Bartoš, in print). Mutual correlations will be sought between the obtained variables.

The data will be collected in April and June. A positive correlation between OPAV results and total length of reproduced stories and a positive correlation between OPAV results and the repetition rate of more complex sentence structures can be expected.

Bibliografie

Chrz, V. (2007). Možnosti narativního přístupu v psychologickém výzkumu. Praha: Psychologický ústav AV ČR.

Smolík, F., Bláhová, V. & Bartoš, F. (v tisku). TRS & OPAV - Test receptivního slovníku, Opakování vět: Soubor metod pro diagnostiku jazykového vývoje. Praha: Psychologický ústav AV ČR.

Sternberg, R. J. (2009). Kognitivní psychologie. 2. vyd. Praha: Portál.